

2016

RANUAN KUNTA

VAMMAISPOLIITTINEN OHJELMA 2016-2020

Sisällys

JOHDANTO.....	2
1. Ranuan kunta.....	3
2. Ranuan vammaispalvelut	3
3. Itsenäisen elämän mahdollistuminen	3
4. Yhteiskunnallinen osallistuminen.....	4
5. Rakennettu ympäristö	5
6. Liikkumisen mahdollisuudet	6
7. Koulutus ja opiskelu.....	6
8. Työ ja työllistyminen.....	7
9. Terveystieteiden, kuntoutus ja sosiaaliturva	8
10. Turvallisuus ja koskemattomuus	9
11. Kulttuuritoimintaan osallistuminen.....	9
12. Syrjinnän torjuminen	10
13. Tutkimustiedon hyödyntäminen ja palveluiden turvaaminen	10
14. Kehittämiskohteet	11
15. Seuranta ja arviointi	13
LIITE1	14

JOHDANTO

Suomen vammaispoliittinen ohjelma vuosille 2010–2015 julkistettiin elokuussa 2010 (STM: julkaisuja 2010:4). Ohjelman nimenä on ”Vahvapohja osallisuudelle ja yhdenvertaisuudelle”. Vammaispoliittisen ohjelman tavoitteena on turvata vammaisten henkilöiden oikeudenmukainen yhteiskunnallinen asema. Suomen vammaispoliittinen ohjelma vuosille 2010–2015 tähdentää vammaispolitiikan toteuttamista yhteiskuntapolitiikan kaikilla lohkoilla. Tämä tarkoittaa vammaispolitiikan valtakunnallista yhtenäistämistä. Vammaisten oikeuksista tehty YK:n yleissopimus on Suomen osalta tullut voimaan 10.6.2016

Nämä velvoittavat vammaiskysymysten huomioon ottamista eri hallinnonaloilla ja kaikilla yhteiskunnan tasoilla. Vammaispolitiikan ulottaminen kaikkia hallinnonaloja koskevaksi edellyttää, että kunnan eri toimijat sisällyttävät vammaispolitiikan osaksi omaa työskentelyään ja toimivat keskenään yhteistyössä vammaispoliittisten tavoitteiden toteutumiseksi.

Ranuan perusturvalautakunta on kokouksessaan, § 89, 19.08.2015, päättänyt, että kuntaan laaditaan kunnallinen vammaispoliittinen ohjelma, jonka tavoitteet tuodaan lähelle kunnallisia toimijoita ja jonka toimenpiteillä kunta omalta osaltaan pyrkii turvaamaan kunnan alueella asuvien vammaisten henkilöiden mahdollisuuksia itsenäiseen ja yhdenvertaiseen elämään. Vammaispoliittisen ohjelman laatimisen tueksi perustettiin poikkihallinnollinen työryhmä.

Ranuan vammaispoliittinen ohjelma vuosille 2016- 2020 on laadittu suomen vammaispoliittisen ohjelman 2010 – 2015 tavoitteita mukailleen. Vammaispoliittinen ohjelma integroidaan näin osaksi kunnan strategiaa. Vammaispoliittinen ohjelman laatimisen tavoitteeksi asetettiin, että kaikki hallintokunnat ja niiden alaiset yksiköt osallistuisivat erillisen kyselylomakkeen avulla vammaispoliittisen ohjelman laatimiseen. Kyselylomake sisälsi vammaisten oikeuksia koskevia teemoja Suomen vammaispoliittisesta ohjelmasta. Näitä teemoja ovat: Itsenäinen elämä, yhteiskunnallinen osallistuminen, rakennettu ympäristö, liikennepalvelut, koulutus- ja opiskelu, työ, terveydenhuolto, kuntoutuspalvelut, sosiaaliturva, turvallisuus ja koskemattomuus, kulttuuri ja vapaa-aika, syrjinnän torjuminen, sekä tutkimustiedon hyödyntäminen ja palvelujen turvaaminen.

Kyselyn tuloksien pohjalta työryhmä on laatinut koko kunnan toimintaa koskevan vammaispoliittisen ohjelman osaksi kunnan hyvinvointikertomusta.

Työryhmä: Antero Lohi puheenjohtaja, Kirsti Kaikkonen sihteeri, Tarja Impiö luottamushenkilöjäsen, Virpi Piira perusturvalautakunta, Ulla Karttunen kunnanhallitus, Effi Männikö tekninen lautakunta, Unto Karttunen vammaisneuvosto, Anna Maija Österberg sivistyslautakunta.

1. Ranuan kunta

Ranuan kunta sijaitsee Lapin maakunnassa noin 80 km Rovaniemen eteläpuolella. Kunnassa asuu 4 012 ihmistä, ja sen pinta-ala on 3 694,80 km², josta 240,92 km² on vesistöjä.

Ranuan kunnan toiminta- ajatuksena on, että kuntalaisille tarjotaan laadukkaat lähipalvelut sekä monipuoliset mahdollisuudet yrittämiseen. Kunnan arvoja ovat kestävä kehitys, palveluallttius, yhteisöllisyys ja oikeudenmukaisuus.

2. Ranuan vammaispalvelut

Ranuan kunta järjestää lakisääteiset vammaispalvelut, mikäli vammaisen henkilö ei saa riittäviä hänelle sopivia palveluja tai etuuksia minkään muun lain nojalla. Sosiaali- ja perhepalveluissa on viisi sosiaalityöntekijää joista yhdellä on vastuualueena vammaisten palvelut, perhetyöntekijöitä on kaksi ja yksi sosiaali- / kuntoutuksen ohjaaja jonka tehtäviin kuuluu myös kehitysvammaisten palveluista vastaaminen.

Palveluasumista järjestään kehitysvammaisille henkilöille palvelukoti Marjukassa ja Rantamarjukassa. Itsenäistä asumista myös tuetaan. Vammaispalvelulain mukaista palveluasumista tarjotaan myös, Marjaniemessä, Rantakodissa ja Päivikissä, Lisäksi Ranualla toimii yksityinen vammaisten palveluasumista tarjoava palvelu- ja kuntoutuskoti Jukola. Vammaisia asuu myös pitkäaikaisessa perhehoidossa.

Omaishoidontukea voivat hakea kaikenikäisiä vammaisia läheisiä hoitavat omaishoitajat. Omaishoitajan vapaat järjestetään tarpeen mukaan. Vammaista henkilöä kotona hoitavat perheet saavat tilapäisen hoidon apua tarvittaessa myös ilman omaishoitosopimusta.

3. Itsenäisen elämän mahdollistuminen

Ranuan kunnan järjestämissä palveluissa huomioidaan asiakkaan yksilölliset sekä vammaisen henkilön fyysinen ja sosiaalinen toimintaympäristö.

Tarvittaessa perhe- ja sosiaalipalvelut järjestävät lakisääteiset erityispalvelut vammaisille henkilöille. Asiakkuuden alussa ja aikana tehdään palvelutarpeen arviointia, jossa selvitetään vammaisen henkilön tuen tarvetta itsenäisen elämän mahdollistumiseksi.

Asiakkaita ohjataan ja autetaan hakemaan niitä palveluita jotka tukevat mahdollisimman itsenäistä elämää, elämänhallintaa, liikkumista ja osallisuutta sekä taloudellista turvallisuutta. Vammaisten henkilöiden palveluiden järjestämisessä noudatetaan yhdenvertaisuusperiaatetta yksilöllistä harkintaa soveltaen.

Palveluasumista järjestetään tarvittaessa. Palveluasumisessa tuetaan asiakkaan yksilökeskeistä elämän suunnittelua ja kunnioitetaan itsemääräämisoikeutta ja osallisuutta. Sosiaalihuoltolain mukaisia kotiin vietäviä palveluita järjestetään tarvittaessa.

4. Yhteiskunnallinen osallistuminen

Ranuan kunnassa huomioidaan varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksessa, että kaikki ovat tasavertaisia yhteiskunnan jäseniä ja osallistumisoikeus kuuluu kaikkien ihmisen perusoikeuksiin.

Julkisissa palveluissa varmistetaan osallisuus tilavalinnoissa esim. äänestyspaikan suhteen. Julkisissa tiloissa hyllyt ja kalusteet on sijoitettu siten, ettei tarpeettomasti estetä vammaisten osallistumista. Kuulemista ja näkemistä helpotetaan tarvittaessa induktiosilmukoilla ja korostusväreillä.

Ranuan kirjasto on tilana saavutettava lukuun ottamatta sisäänkäyntiä. Liikuntaesteisten tai muuten vammaisten henkilöiden pääsy kirjastoon ja liikkuminen kirjaston tiloissa on otettu huomioon tilaratkaisuissa. Myös kirjastoautoon on mahdollista tulla sisälle liikuntaesteistenkin. Autossa on invahissi. Kirjaston aineistotarjonnassa otetaan huomioon myös erilaisten vammaisten tarpeet. Lukemisesteisille kirjasto välittää Celia- kirjaston aineistoja. Lisäksi kirjasto on antanut tiloja mm. vammaisten järjestämille taidenäyttelyille. Lisäksi kirjastossa on ollut vammaisia henkilöitä työkokeiluissa tai työharjoittelussa.

Yhteiskunnallista osallistumista tuetaan tarvittaessa kehitysvammalain ja vammaispalvelulain mukaisia palveluiden tuella kuten henkilökohtainen apu ja kuljetuspalvelut sekä muu ohjaus - ja neuvonta noudattaen lakia ja sovellusohjeita.

Vammaisille henkilöille suunnatuissa ryhmätoiminnoissa tuetaan yhteiskunnallista osallisuutta päivä-, työ- sekä asumispalveluissa mm tutustumalla päivän lehtiin ja keskustelemalla ajankohtaisista yhteiskunnallisista aiheista. Autetaan äänestämässä asiakkaan toivoessa.

Itsemääräämisoikeutta kunnioitetaan tasavertaisesti kaikkien potilas-/ asiakasryhmien osalta sosiaali- ja terveyspalveluiden toteuttamisessa sekä palvelutarpeen arvioinnissa ja palvelujen järjestämisessä. Omaisten ja muiden läheisten henkilöiden mahdollisuus vaikuttaa täysi-ikäisen vammaisen henkilön asiaan on mahdollista vain vammaisen henkilön tai hänen edunvalvojansa luvalla. Vammaisen henkilön turvallisuutta ja terveyttä uhkaavissa tilanteissa rajoittamisesta päätetään erikseen asiakkaan ja tarvittavien viranomaisten kanssa. (kehitysvammalaki 42, 42a§ , 42f-42n§)

5. Rakennettu ympäristö

Määräykset ja asetukset ohjaavat julkista rakentamista, mutta julkisessa rakentamisessa joudutaan silti edelleen kiinnittämään voimakkaasti huomiota tilaratkaisuihin, toimintojen sijoittamiseen ja esteettömän kulkemisen varmistamiseen.

Ranuan kunnassa ohjataan ja autetaan vammaista henkilöä löytämään sopiva riittävän turvallinen ja esteetön asumismuoto. Lähtökohtaisesti vammaisella henkilöllä on oikeus valinta asuinpaikkansa. Omaan asuntoon ja ympäristöön tehdään tarvittaessa vammaispalvelulain mukaisia muutoksia arjen sujuvuuden lisäämiseksi.

Palveluasumisen tiloissa pyritään toteuttamaan vammaisten ihmisten asumispalveluiden laatusuosituksia. Marjukan ja Rantamarjukan tilat on saneerattu esteettömyyden ja asumisen laadun parantamiseksi.

Terveyskeskuksen esteettömyys on huomioitu asiakas- sekä potilastiloissa terveyskeskuksen remontin suunnittelussa.

Työllistämisyksikkö Justeerissa liikkumisen esteettömyys on huomioitu ovien levennyksissä ja Inva wc tiloissa. Tehosteväreillä on helpotettu tilojen hahmottamista.

Perusopetuksen uusien tilojen suunnittelussa ja saneerauksessa on otettu huomioon esteettömyyden vaatimukset. Vammaisen oppilas saavuttaa kaikki opetustilat. Ulkona liikkuminen onnistuu myös liikuntarajoitteisilta. Luiskat ovat riittävän loivat.

6. Liikkumisen mahdollisuudet

Yksilölliset tarpeet huomioidaan liikkumista järjestettäessä. Vammaisten palveluissa käytetään kuljetuspalveluita jotka ovat mahdollisimman esteettämiä ja joissa on riittävästi tilaa mahdollisille liikkumisen apuvälineille.

Vammaisen henkilön liikennepalveluja järjestetään julkisella liikenteellä, asiointilinjoilla, sosiaalihuoltolain mukaisilla kuljetuspalveluilla tai vaikeavammaisten kuljetuspalveluilla. Kuljetusyritykset ovat kunnallisten sopimusten nimissä sitoutuneet noudattamaan avustamaan vammaista henkilöä. Lakimääritysten mukaan vammaisella henkilöllä voi olla oikeus saattajaan.

Kuljetusrytillä on kulkuneuvoja, joilla myös vammaiset oppilaat pystyvät siirtymään koulun ulkopuoliseen opetukseen ja erilaisiin tapahtumiin. Koululla on riittävästi avustavaa henkilökuntaa.

7. Koulutus ja opiskelu

Ranualaiset lapset ja nuoret saavat edellytystensä mukaista opetusta kaikissa opintojensa vaiheissa. Oppilaille taataan riittävän yksilöllinen opetus, kasvatus ja ohjaus. Opetusjärjestelyissä otetaan huomioon se, että vammaisen oppilas integroituu muuhun joukkoon mahdollisuuksien ja oppilaan edellytysten mukaan. Järjestetään tarvittava aamu- ja iltapäivätoiminta.

Koulun ympäristön tulee edistää luonnollista vuorovaikutusta sekä vahvistaa ja kehittää kanssakäymisen taitoja. Kasvatustyössä on tärkeää, että oppilas tuntee olevansa osa yhteisöä. Lasta tuetaan aktiiviseen kanssakäymiseen ja osallisuuteen.

Lakisääteiset oppilashuollolliset palvelut ovat jokaisen oppijan saatavilla. Tarvittaessa henkilöstön täydennyskoulusta vammaisen oppilaan tukemiseen, tarvittaessa pidetään infotilaisuuksia toimintatavoista.

Koulujen tiloissa on tarvittavat hissit, esteettömät wc tilat, kulkureitit vapaana sekä ruokailuun ohjaajia avuksi. Koulukuljetus järjestetään tarvittaessa invataksilla. Tilanteen vaatiessa myös saattaja järjestetään.

Kirkonkylän koulussa on pienryhmä oppilaille, jotka eivät vammansa takia voi osallistua yleisopetuksen opetusryhmiin. Pienryhmän oppilaat opiskelevat samassa ryhmässä oppivelvollisuuden suorittamisen loppuun.

Perusopetuksen päättyessä henkilökohtaista opintojenohjausta järjestetään tarpeen mukaan. Jatko- opiskelu mahdollisuuksia Ranualla ovat lukio, Kristillinen opisto, Lapin ammattiopiston TELMA tai VALMA ryhmä.

Vammaisten henkilöiden tulevaisuuden suunnittelussa työskennellään monialaisesti. Yhteistyössä ohjataan ja neuvotaan vammaisia henkilöitä mahdollisiin koulutuksiin ja luodaan tukipalveluiden avulla mahdollisuuksia jatko -opiskeluun.

Oppilaan ohjauksessa annetaan riittävä tuki jatkokoulutukseen hakeutumisesta, koulutusmahdollisuuksista, opiskeluun liittyvistä asioista sekä tarvittaessa järjestetään tutustumiskäyntejä oppilaitoksiin. Tehdään monialaista yhteistyötä oppilaitosten kanssa myös siirtymävaiheessa.

8. Työ ja työllistyminen

Sosiaalihuoltolain 27 e§ mukaista työtoimintaa järjestetään työpaja Justeerissa ja nuorten työpajassa sekä päiväkeskus Niittyvillassa ryhmätoimintana ja avotyönä sekä mielenterveyskuntoutusyksikkö Päivikissä avotyönä. Sosiaalihuoltolain mukainen työtoiminta ja työtehtävät suunnitellaan asiakkaiden voimavarojen mukaan.

Työllistämisyksikkö Justeerissa tarjotaan työelämäosallisuuspalveluilta siten, että henkilö, jolla on rajoitteita työn tekemiseen, voi kehittää taitojaan ja työ-elämätaitojaan. Ne voivat mahdollistaa jatkopolkuina työmahdollisuuksia. Yksilölliset tukitoimet räätälöidään tarvittaessa. Justeerin, Niittyvillan ja Päivikin työtoiminnan yhteistyön muotoja kehitetään.

9. Terveystieteiden, kuntoutus ja sosiaaliturva

Perusterveydenhuollon riittävät palvelut on turvattu tällä hetkellä kaikille kuntalaisille. Tarvittaessa erityispalveluita hankitaan ostopalveluna. Henkilökuntaa koulutetaan suunnitelmallisesti erilaisten sairauksien tunnistamisesta ja hoidosta sekä erilaisten palveluiden käyttäjäryhmien erityistarpeista.

Terveyskeskus järjestää lääkinällisenä kuntoutuksena, fysioterapia-, toimintaterapia-, puheterapia- ja apuvälinepalvelut. Terveyskeskuksessa tarjotaan kaikille kuntalaisille tarvittaessa mielenterveys-, perheneuvola-, psykologipalveluita. Vaikeavammaisten lääkinällinen kuntoutus toimii Kelan kautta hyvin sillä terapiapalveluiden saatavuus on ollut viime vuosina hyvä. Myös tulkkaukset toimivat normaalisti Kela:n kautta. Neuropsykiatrista valmennusta tarjotaan joko kunnan omana palveluna tai tarvittaessa ostopalveluna esim. opiskelupaikkakunnalla olevalle nuorille.

Sosiaali- ja kuntoutusohjauksella autetaan vammaisia henkilöitä perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon palveluiden käyttämisessä. Lisäksi autetaan vammaisia henkilöitä hakemaan ja käyttämään tarvitsemiaan kuntoutus- ja sosiaalipalveluita sekä saavuttamaan taloudellisen turvallisuuden. Tarvittaessa tehdään monialaista yhteistyötä sosiaali- ja terveydenhuollon organisaatioiden välillä.

Asiakkaiden palvelutarpeet toteutetaan yksilöllistä tarvetta mahdollisimman parhaiten vastaavaksi vallitseva lainsäädäntö ja yhdenvertaisuus huomioiden. Palveluiden järjestämisen toteuttamisessa hyödynnetään tarvittaessa poikkihallinnollista yhteistyötä, yksityisiä palveluntuottajia ja kolmatta sektoria.

Pitkäaikaistyöttömien terveystarkastus järjestetään maksuttomana palveluna asiakkaille. Työllistämisyksikkö Justeerin tarjoaa sosiaalisen kuntoutuksen ja työelämäkuntoutuksen palveluita Ranuan kuntalaisille. Päiväkeskus Niittyvillassa järjestetään fyysistä, psyykkistä ja

sosiaalista toimintakykyä yllä pitävää työ- ja päivätoimintaa kehitysvammaisille asiakkaille. Päivikissä toteutetaan yksilö- ja ryhmämuotoista kokonaisvaltaista kuntouttavaa toimintaa mielenterveyskuntoutujille.

10. Turvallisuus ja koskemattomuus

Ennaltaehkäistään syrjäytymistä tarjoamalla riittävästi elämänhallintaa tukevia toimintoja. Vammaisten henkilöiden turvallisuutta ja koskemattomuutta suojellaan lain sallimin keinoin yhteistyössä eri viranomaisten ja vammaisen henkilön läheisten kanssa. Vammaisen henkilön elämää koskeva riskejä tarvittaessa arvioidaan ja sekä ohjataan saamaan tarvittavaa apua. Turvallisuuden ja koskemattomuuden uhkatilanteissa toimintaperiaatteena ovat huolen puheeksi ottaminen, varhainen puuttuminen ja monialainen yhteistyö.

Sosiaalisessa kuntoutuksessa, yksilö- ja ryhmätoiminnoissa, harjoitellaan vuorovaikutustaitoja ja toisen ihmisen kunnioittamista sekä omasta turvallisuudesta huolehtimista.

Terveystieteiden ja sen toimintaa ohjaavat lait, asetukset ja erilaiset ohjeistukset ohjaavat käytäntöjä turvallisuusohjeissa.

Ranuan perusopetuksessa kiusaamista ennaltaehkäistään esim. KiVa- kouluohjelmalla, ryhmäytyminen, erilaisuuden hyväksyminen. Koulun henkilökunta ottaa huomioon kasvatustehtävässään oppilaiden erilaisuuden. Kiusaamiseen puututaan välittömästi ja tilanteita selvitetään.

11. Kulttuuritoimintaan osallistuminen

Kansalaisopiston toiminnassa huomioidaan Ranuan kuntalaisten toiveet järjestettävistä kursseista sekä tuetaan ja ohjataan käyttämään paikallisia kulttuuripalveluita ja osallistumaan erilaisiin tapahtumiin. Tilaisuudet ovat olleet pääosin vielä maksuttomia.

Perusopetuksessa vammaiset oppilaat ovat suunnittelemassa koulun tapahtumia ja juhlia ja esiintymässä niissä. Osallistuminen on systemaattista ja se nähdään rikastuttavan koulun kulttuurikasvatusta.

Sosiaalitoimen erityisryhmien toiminnoissa tutustutaan kunnan liikunta- ja kulttuuripalveluihin. Tuetaan osallistumaan kulttuuritapahtumiin tarvittaessa avustettuna.

12. Syrjinnän torjuminen

Ranuan kunnassa sitoudutaan yksilön ihmisarvoiseen, tasa-arvoiseen ja oikeudenmukaiseen kohtamiseen kaikissa julkisissa palveluissa. Epäkohdat otetaan puheeksi ja tehdään tarvittaessa monialaista yhteistyötä eri toimijoiden välillä. Kaiken toiminnan suunnittelussa otetaan vammaisten henkilöt huomioon kouluttamalla tarvittaessa henkilöstöä huomioimaan syrjinnän torjumisen näkökohdat. Tuetaan myös vammaisia henkilöitä ja heidän omaisia osallisuuteen ja vaikuttamiseen.

Tuetaan vammaisten henkilöiden yhdenvertaisuuden kokemista lisäämällä osallisuuden mahdollisuuksia. Lähtökohtana on, että kaikki yleiset tilaisuudet ovat kaikille avoimia. Tilaisuuksien järjestäjien vastuulla on huomioida esteettömyyteen liittyvät asiat.

Varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksessa huomioidaan, että luonnollinen vuorovaikutus erilaisten lasten kesken on tärkeä osa asennekasvatusta. Yhteisössä vahvistetaan toimintatapoja, jotka vahvistavat yhteisöllistä vastuuta.

13. Tutkimustiedon hyödyntäminen ja palveluiden turvaaminen

Lähtökohtaisesti käytetään yleisiä palveluita. Palveluiden ja tuen tarve arvioidaan yksilöllisesti asiakkaan ja hänen lähipiirinsä kanssa ja laaditaan palvelusuunnitelma. Tarvittavat päätökset tehdään mahdollisimman pian viimeistään 3 kk kuluessa hakemuksen saapumisesta. Palvelusuunnitelmaan nimetään vastuuhenkilö jonka tehtävänä on tukea ja arvioida suunnitelman toteutumista käytännössä. Suunnitelma päivitetään tarvittaessa. Asiakkaalle nimetään myös sosiaalihuoltolain mukaan oma sosiaalityöntekijä.

Palveluita tuottavissa yksikössä on laadittuna ajantasaiset omavalvontasuunnitelmat.

Sosiaali- ja terveydenhuollon yksiköissä tehdään yhteistyötä sosiaali- ja terveystieteiden oppilaitosten kanssa. Osaamista ylläpidetään osallistumalla alueellisiin ja valtakunnallisiin koulutuksiin ja seminaareihin sekä verkostoitumalla alueellisesti.

Vammaisten henkilöiden palveluiden tarpeita seurataan hakemusten ja myönnettyjen palvelujen tilastoinnin avulla. Vammaispalveluun ollaan laatimassa sovellusohjeita, jotka parantavat tasa-arvoisuutta eri hakijoiden kesken.

Työllistämisyksikkö Justeerissa on käytössä tietohallintajärjestelmä VAT palvelussa oleville asiakkaille. Asiakkaat antavat suostumuksen kirjata tiedot järjestelmään. Järjestelmästä saadaan tilastoraportit mm. palvelun jälkeisestä jatkosijoittumisesta.

Sosiaalipalveluissa käytetään Pro Consona asiakastietojärjestelmää ja terveyden huollossa on käytössä Mediatri ohjelma johon kirjataan potilas-, asiakaskertomukset ja hoito- ja palvelusuunnitelmat asiakkaan luvalla. Käyttöoikeudet ohjelmiin myönnetään työntekijäkohtaisilla päätöksillä ja niiden käyttöä valvotaan ja ohjeistetaan erillisen tietoturvallisuusohjeiden mukaan.

Kunnassa toimii vammaisneuvosto ja vanhusneuvosto joiden tehtävänä on toimia yhteistyöfoorumina vanhuksille vammaisille, virkamiehille ja päättäjille. Neuvostot tekevät aloitteita, esityksiä ja lausuntoja tiedonvälitykseen, asumiseen ja rakentamiseen, joukko- ja kevytliikenteen suunnitteluun ja toteuttamiseen, sosiaali- ja terveystieteisiin, kulttuuriin, urheiluun ja vapaa-ajan harrastuksiin ja opetustoimeen. Vanhusneuvosto on kuntalaisten osallistumis- ja vaikuttamisväylä erityisesti ikääntyneitä väestöä koskevilla asioilla.

14. Kehittämiskohteet

Perhe- ja sosiaalipalveluiden toimitilat eivät ole täysin esteettömät. Perhe- ja sosiaalipalveluissa on jatkossa kehitettävä myös sähköisten tietokone- ja internetpalveluiden esteettömyyttä ja saavutettavuutta sekä helppokäyttöisyyttä vammaisille henkilöille.

Nuorisotoiminnan, vapaa- ajan ja liikunnan palveluissa olisi huomioitava entistä paremmin erityisryhmien tarpeet. Kehitetään kansalaisopistossa kurssitoimintaa jossa vammaiset henkilöt voivat olla itse kulttuurin tekijöinä. Vammaiset voisivat osallistua kaikille avoimille kursseille tarvittaessa avustettuna. Järjestetään osallisuusverkostoja esim. kulttuuri ja vapaa- aika ja liikuntapalveluiden kehittämiseksi.

Lisätään vuoropuhelua eri palvelutuottajien kanssa tarvittaessa esteettömyyden lisäämiseksi. Julkisten tilojen ohjeistuksissa kehitetään vammaisten henkilöiden huomioimista esim. laatimalla selkokielisiä ja kuvallisia ohjeita asiain esteettömyyden lisäämiseksi.

Justeerissa haasteena on liikuntarajoitteisten kulkeminen talossa portaiden, kynnysten ja palo- ovien vuoksi. Selvitettävä myös pyörätuolihissin mahdollisuutta portaikkoon. Palo-ovet käytäviin on pyörätuolilla kuljettaessa haasteena, mutta avustettuna niistä pystyy kulkemaan. Haasteena työpajoilla on koneiden ja laitteiden käyttö ja niiden työskentelykorkeudet.

Julkisten tilojen sisäänkäynnit tulisi olla esteettömiä. Kirjaston sisälle pitäisi päästä myös sähköpyörätuolia käyttävät asiakkaat.

Liikennevälineiden aikataulujen helppokäyttöisyyttä (esim. asiointilinjat) ja saatavuutta pitää edelleen kehittää. Esitetään bussiliikenteen palvelutuottajille selkeämpää informaatiota palveluiden käyttäjille aikatauluista sekä lähtö- ja saapumispaikasta. Kunnan palveluiden yhteydessä tulee olla riittävästi invapysäköinti paikkoja.

Kehitetään vammaisten henkilöiden mahdollisuuksia työllistyä palkkatyöhön esimerkiksi työnantajien kanssa tehtävällä yhteistyöllä lisäten heidän tietoisuuttaan erilaisista asiakkaista. Lisätään kunnan eri työyksiköihin erilaisia työn tekemisen mahdollisuuksia. Yhteiskunnassa tarvittaisiin lisää matalan osaamisen työpaikkoja rakenteellisen työttömyyden torjumiseksi.

Terveyssoseaalityötä sekä kuntoutusohjuksellista työtä tulisi kehittää siten, että ohjaus ja palvelutarpeen arviointi saavuttaisi kaikenikäiset ja myös erilaisissa elämäntilanteissa vammautuneet henkilöt.

15. Seuranta ja arviointi

Ranuan kunnan vammaispoliittinen ohjelma 2016 -2020 ohjaa kaikkia julkisia toimijoita siten, että kunnan eri toimijat sisällyttävät vammaispolitiikan osaksi omaa työskentelyään ja toimivat keskenään yhteistyössä vammaispoliittisten tavoitteiden toteutumiseksi. Vammaispoliittinen ohjelma liitetään osaksi kunnan hyvinvointikertomusta ja sen toteutumista arvioidaan hyvinvointikertomuksen vuosittaisten arviointien yhteydessä. Lisäksi vammaisneuvosto ja vanhusneuvosto seuraavat osaltaan vammaispoliittisen ohjelman toteutumista ja tarvittaessa tekevät yhteistyötä päättäjien kanssa ohjelman toteutumisen edistämiseksi.

LIITE1

Ranualla toimivia kansalaisjärjestöjä

Ranuan invalidit ry

Ranuan Kehitysvammaisten tuki ry

Eläkeliitto Ranuan osasto

Ranuan kuulovammaiset ry

Lapin näkövammaiset, Ranuan osasto

Ranuan vanhusten ja eläkeläisten tuki ry

Ranuan sotaveteraanit

Ranuan Mielenterveysyhdistys Kalakaani

Ranuan Res.Upseerit ry

Ranuan Reserviläiset ry

Linkkejä

<http://www.vane.to/> Valtakunnallinen vammaisneuvosto

<https://www.julkari.fi/> Vahva pohja osallisuudelle ja yhdenvertaisuudelle, Suomen vammaispoliittinen ohjelma 2010- 2015. Sosiaali- ja terveysministeriön julkaisuja 2010:4.

www.finlex.fi Asetus vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista

www.thl.fi/fi/web/vammaispalvelujen-kasikirja Vammaispalveluiden käsikirja

http://www.ykliitto.fi/sites/ykliitto.fi/files/vammaisten_oikeudet_2016_net.pdf

YK:n yleissopimus vammaisten oikeuksista

www.ranua.fi Ranuan kuntastrategia